

SFS 1991: 240

Utkom från trycket
den 22 maj 1991

Lag om ändring i brottsbalken;

utfärdad den 18 april 1991.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lag om ändring i brottsbalken

dels att 16 kap. 16 §, 25 kap. 1–8 §§, 27 kap. 2 §, 28 kap. 2 §, 31 kap. 1 § samt 34 kap. 5 och 6 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i 25 kap. skall införas en ny paragraf, 9 §, av följande lydelse.

16 kap.

16 §² Den som för oljud på allmän plats eller annars offentligen betar sig på ett sätt som är ägnat att väcka förargelse hos allmänheten, döms för *förargelseväckande beteende* till penningböter.

25 kap.

1 §³ Böter skall dömas ut, enligt vad som är föreskrivet för brottet i fråga, i dagsböter, penningböter eller normerade böter. Är viss bötesform inte föreskriven för brottet, döms böter ut i dagsböter eller, om brottet förskyller lägre straff än trettio dagsböter, i penningböter.

2 §⁴ Dagsböter skall bestämmas till ett antal av minst trettio och högst etthundrafemtio.

Varje dagsbot fastställs till ett visst belopp från och med trettio till och med ettusen kronor, efter vad som bedöms som skäligt med hänsyn till den

¹ Prop. 1990/91:68, JuU10, rskr. 155.

² Senaste lydelse 1980:1133.

³ Senaste lydelse 1980:1133.

⁴ Senaste lydelse 1980:1133.

tilltalades inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt. Om det finns särskilda skäl, får dagsbotens belopp jämkas.

Minsta bötesbelopp är fyrahundrafemtio kronor.

3 § Penningböter skall bestämmas till lägst etthundra kronor och högst tvåtusen kronor. Om ett lägre högsta belopp är särskilt föreskrivet, gäller dock detta.

4 § Normerade böter är böter som, enligt vad som är föreskrivet för brottet, skall bestämmas efter särskild beräkningsgrund.

Minsta bötesbelopp är etthundra kronor.

5 § Böter får användas som gemensamt straff för flera brott, om böter kan följa på vart och ett av brotten.

Om det finns särskilda skäl, får rätten döma till penningböter för ett eller flera brott för vilka sådan påföljd är föreskriven och samtidigt döma till annan form av böter för brottsligheten i övrigt.

Gemensamt straff i böter får inte avse brott för vilket är föreskrivet normerade böter eller böter som inte får förvandlas till fängelse.

6 § Böter som gemensamt straff för flera brott döms ut i dagsböter, om något av brotten förskyller dagsböter.

Som gemensamt straff får dagsböter bestämmas till ett antal av högst tvåhundra och penningböter till ett belopp av högst femtusen kronor.

Om det för något av brotten är föreskrivet ett visst lägsta bötesstraff, får detta inte underskridas.

7 § Böter tillfaller staten.

8 § Om uppbörd och indrivning av böter finns bestämmelser i bötesverkställighetslagen (1979:189).

Böter som inte betalas får, om inte annat är föreskrivet, förvandlas till fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen.

9 § Beträffande vite som blivit någon i särskilt fall förelagt genom beslut av domstol eller annan myndighet skall 7 och 8 §§ äga motsvarande tillämpning. I fråga om annat vite skall tillämpas vad i detta kapitel är föreskrivet om böter.

27 kap.

2 § Villkorlig dom får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

⁵ Senaste lydelse 1980:1133.

⁶ Senaste lydelse 1980:1133.

⁷ Senaste lydelse 1983:351.

⁸ Senaste lydelse 1988:942.

2 §⁹ Skyddstillsyn får förenas med dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

31 kap.

1 §¹⁰ Kan den som är under tjuugoett år och som begått brottslig gärning bli föremål för vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får rätten överlämna åt socialnämnden att föranstalta om erforderlig vård inom socialtjänsten.

Om brottslighetens straffvärde eller art eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, får jämte överlämnande till vård inom socialtjänsten dömas till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet och det bedöms vara ägnat att främja den dömdes anpassning i samhället, får rätten, i samband med överlämnande enligt första stycket, föreskriva att den dömden på tid och sätt som anges i domen skall biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art framstår som lämpligt. Sådan föreskrift får meddelas endast med den skadelidandes samtycke.

34 kap.

5 §¹¹ Är den tidigare påföljden villkorlig dom, får förordnande enligt 1 § 1 meddelas endast för brott som begåtts före prövotidens början.

Meddelas förordnande enligt 1 § 1, får rätten, om den nya brottslighetens straffvärde eller art påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte.

Tillämpas 1 § 1 eller 2, får rätten besluta åtgärd som sägs i 27 kap. 6 § 1 eller 2 eller förlänga prövotiden till tre år, dock endast om fråga därom uppkommer i mål vari den dömden häktats eller erhållit del av åtal före prövotidens utgång.

Undanröjande av villkorlig dom enligt 1 § 3 får inte ske, med mindre fråga därom uppkommer i mål vari den dömden häktats eller erhållit del av åtal inom ett år från prövotidens utgång.

6 §¹² Är den tidigare påföljden skyddstillsyn, får rätten vid tillämpning av 1 § 1, om den nya brottslighetens straffvärde eller art eller den tilltalades tidigare brottslighet påkallar det, även döma till dagsböter, högst tvåhundra, vare sig böter har föreskrivits för brottet eller inte. Är fängelse föreskrivet för det nya brottet och kan, med hänsyn till sådana omständigheter som i 30 kap. 11 § sägs, 1 § 1 inte tillämpas med mindre än att sådant förordnande förenas med frihetsberövande, får rätten i stället för att döma till böter döma till fängelse enligt 28 kap. 3 §.

⁹ Senaste lydelse 1988:942.

¹⁰ Senaste lydelse 1990:64.

¹¹ Senaste lydelse 1988:942.

¹² Senaste lydelse 1988:942.

Tillämpas 1 § 1 eller 2 får rätten besluta åtgärd som avses i 28 kap. 9 § eller förlänga prøvotiden till högst fem år. Har den dömde åtagit sig att följa en sådan behandlingsplan som avses i 30 kap. 9 § andra stycket 3, tillämpas bestämmelserna i 28 kap. 6 a §.

Döms den tilltalade med tillämpning av 1 § 3 till fängelse, skall när straffets längd bestäms skälig hänsyn tas till vad han har undergått till följd av domen på skyddstillsyn och till vad han har avtjänat av fängelse som dömts ut enligt första stycket eller 28 kap. 3 § liksom till böter som dömts ut enligt första stycket eller 28 kap. 2 §. I fall som här avses får fängelse dömas ut på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Har uppgift som avses i 28 kap. 6 a § första stycket lämnats i domen skall, om fängelse döms ut, detta beaktas, när straffets längd bestäms.

Fängelse enligt första stycket får inte dömas ut och beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av skyddstillsyn får inte meddelas, i annat fall än när fråga därom uppkommer i mål vari den dömde häktats eller erhållit del av åtal före prøvotidens utgång.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2. Är i äldre bestämmelser för böter utsatt ett visst högsta belopp som inte överstiger ettusen kronor skall böter dömas ut i penningböter till högst det utsatta beloppet. I fråga om brott för vilket det i en bestämmelse som har trätt i kraft före den 1 januari 1965 har utsatts ett högsta belopp för böter som överstiger femhundra kronor skall dock straffet dömas ut i dagsböter eller, om brottet förskyller lägre straff än trettio dagsböter, i penningböter.

3. Äldre bestämmelser om böter som skall tillfalla annan än staten, skall fortfarande tillämpas. Detsamma skall gälla beträffande äldre bestämmelser om viten, som blivit någon i särskilt fall förelagda av domstol eller annan myndighet och som skall tillfalla annan än staten.

På regeringens vägnar

LAILA FREIVALDS

Dag Victor
(Justitiedepartementet)

